A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2010. március 4.*

A C-38/06. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2006. január 24-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: G. Wilms és M. Afonso, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Portugál Köztársaság** (képviselik: L. Inez Fernandes, Â. Seiça Neves, J. Gomes és C. Guerra Santos, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: portugál.

támogatják:

a **Dán Királyság** (képviseli Molde Jørgen, meghatalmazotti minőségben)

a **Görög Köztársaság** (képviselik: E.-M. Mamouna és K. Boskovits, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg),

az **Olasz Köztársaság** (képviseli: I. Bruni, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. De Bellis avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg),

a **Finn Köztársaság** (képviseli: A. Guimaraes-Purokoski, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozók,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, E. Levits, A. Borg Barthet (előadó), M. Ilešič és M. Safjan bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. január 13-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az Európai Közösségek Bizottsága keresetlevelével annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Portugál Köztársaság – mivel megtagadta az 1998. január 1-je és 2002. december 31-e közötti időszakban, mindkét időpontot beleértve, hogy megállapítsa és a Bizottság rendelkezésére bocsássa a kizárólag katonai felhasználásra szánt felszerelések és eszközök behozatalából keletkezett saját forrásokat, és mivel megtagadta a vonatkozó késedelmi kamatok megfizetését – az 1998. január 1-je és 2000. május 30-a közötti időszak tekintetében nem teljesítette az 1996. július 8-i 1355/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel (HL L 175., 3. o.) módosított, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 155., 1. o.; a továbbiakban: 1552/89 rendelet) 2. és 9–11. cikkéből, valamint 2000. május 31-től kezdődően a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 130., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 169. o.) ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

2 A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1988. június 24-i 88/376/EGK, Euratom tanácsi határozat (HL L 185., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 176. o.), valamint az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1994. október 31-i 94/728/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 293., 9. o.) 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A Közösségek költségvetésében saját forrásnak számít a következőkből származó bevétel:

[…]

b) a közös vámtarifa szerinti vámok és egyéb vámok, amelyeket a harmadik országok tekintetében a Közösségek intézményei már megállapítottak vagy meg fognak állapítani, illetve az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés hatálya alá tartozó termékekre kiszabott vámok;

[…]”

3 A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.; a továbbiakban: Közösségi Vámkódex) 20. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Vámtartozás keletkezésekor a jog szerint fizetendő vám az Európai Közösségek Vámtarifáján alapul.

[…]

(3) Az Európai Közösségek Vámtarifája magában foglalja:

a) a Kombinált Nómenklatúrát;

[…]

c) a Kombinált Nómenklatúra által felölelt, az árura általában alkalmazható vámtételeket és egyéb teherelemeket, azaz:

– a vámokat

[…]

d) az azokban a megállapodásokban szereplő preferenciális tarifális intézkedéseket, amelyeket a Közösség kötött bizonyos országokkal vagy országcsoportokkal, és amelyek preferenciális elbánás nyújtásáról rendelkeznek;

e) egyes országokra, országcsoportokra vagy területekre vonatkozóan a Közösség által egyoldalúan elfogadott preferenciális tarifális intézkedéseket;

f) egyes árukra felszámítható behozatali vámok alóli mentességről vagy kedvezményről rendelkező autonóm vámfelfüggesztő intézkedéseket;

g) egyéb közösségi jogszabályok által megállapított egyéb tarifális intézkedéseket.

[…]”

4 A Közösségi Vámkódex 217. cikkének (1) bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„A vámhatóságnak, amint rendelkezésére állnak a szükséges adatok, ki kell számítania minden egyes, vámtartozásból származó behozatali vagy kiviteli vám összegét, és

be kell jegyeznie a könyvelési nyilvántartásba vagy más ezzel egyenértékű adathordozóba (könyvelésbe vétel).

[…]”

5 A Közösségek saját forrásainak a Bizottság rendelkezésére bocsátása keretében az Európai Unió Tanácsa elfogadta az 1552/89 rendeletet, amelyet a jelen ügyben érintett időszakban 2000. május 30-ig kellett alkalmazni. E rendeletet 2000. május 31-i hatállyal felváltotta az 1150/2000 rendelet, amely egységes szerkezetbe foglalta az 1552/89 rendeletet, anélkül hogy annak tartalmát módosította volna.

6 Az 1552/89 rendelet 2. cikke előírja:

„(1) E rendelet alkalmazása érdekében a Közösség [helyesen: a Közösségeknek] a 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját forrásokra való jogosultságát meg kell állapítani, amint a vámjogszabályok által előírt feltételeknek eleget tesz [helyesen: amint a vámjogszabályok által előírt feltételek teljesülnek] a jogosultság számlákon történő lekönyvelését és az adós értesítését illetően.

(1a) Az (1) bekezdésben említett jogosultság időpontja a vámjogszabályok által előírt nyilvántartásba vétel időpontja.

[…]”

7 E rendelet 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 10. cikkben szabályozott eljárásnak megfelelően minden tagállam a saját forrásokat a Bizottság nevében az államkincstárnál vagy az általuk [helyesen: általa] kijelölt testületnél megnyitott számlán írja jóvá.

E számla vezetése térítésmentes."

8 A fent említett rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően a 10%-os beszedési költségek levonása után e határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját források elszámolását legkésőbb azon hónapot követő második hónap 19. napját követő első munkanapon kell elvégezni, amelyben a jogosultságot a 2. cikknek megfelelően megállapították.

[…]"

9 Az 1552/89 rendelet 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A 9. cikk (1) bekezdésében említett számlára történő elszámolás késedelme esetén az érintett tagállamnak kamatot kell fizetnie, amelynek mértéke a tagállam pénzpiacán

az esedékességi időpontban a rövid távú közfinanszírozási műveletekre alkalmazandó olyan kamatláb, amelyet két századponttal megemelnek. E százalékot 0,25 századponttal emelik a késedelem minden egyes hónapjára nézve. A megemelt százalékot a késedelem teljes időtartamára alkalmazzák."

10 Az 1150/2000 rendelet 22. cikke értelmében:

„Az 1552/89/EGK, Euratom rendelet hatályát veszti.

Az említett rendeletre történő hivatkozásokat az e rendeletre történő hivatkozásokként kell értelmezni, és a melléklet A. részében megállapított megfelelési táblázatnak megfelelően kell olvasni."

11 Így azon körülményt leszámítva, hogy az 1552/89 rendelet különösen a 88/376 határozatra, az 1150/2000 rendelet pedig különösen a 94/728 határozatra utal, e két rendelet 2. és 9–11. cikke lényegében azonos.

12 Az 1150/2000 rendelet 10. cikkének (1) bekezdésében előírt 10%-os mértéket az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2000. szeptember 29-i 2000/597/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 253., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 200. o.) 25%-ra emelte.

13 A fent említett határozat indokolásának (1) pontja a következőképpen fogalmaz:

„Az Európai Tanács az 1999. március 24-i és 25-i berlini ülésén többek között arra a következtetésre jutott, hogy a Közösségek saját forrásainak rendszere legyen igazságos, átlátható, költséghatékony, egyszerű, és alapuljon olyan követelményeken, amelyek az egyes tagállamok hozzájárulási képességét legjobban figyelembe veszik."

14 Az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó behozatali vámok felfüggesztéséről szóló, 2003. január 21-i 150/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 25., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 13. kötet, 15. o.), amelyet az EK 26. cikk alapján fogadtak el, (5) preambulumbekezdésében a következőképpen fogalmaz:

„A tagországok hadititkainak védelme érdekében egyedi közigazgatási eljárások megállapítása szükséges a vámok felfüggesztéséhez fűződő előny megadásához. A feltételek teljesítésének megfelelő biztosítékát nyújtaná azon tagállam illetékes hatóságának a Vámkódex szerint vámnyilatkozatként is felhasználható nyilatkozata, amelynek hadereje a fegyvereket vagy katonai felszereléseket kapja. A nyilatkozatot tanúsítvány formájában kell megadni. Szükséges meghatározni az ilyen tanúsítványok formáját, valamint lehetővé kell tenni a nyilatkozatokra vonatkozóan adatfeldolgozási technikák alkalmazását."

15 E rendelet 1. cikke előírja:

„Ez a rendelet szabályozza a tagállamok katonai védelmét ellátó hatóságok vagy azok nevében más által, harmadik országból behozott egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre vonatkozó önálló behozatali vámfelfüggesztés feltételeit."

16 A fent említett rendelet 3. cikkének (2) bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„Az (1) bekezdés ellenére hadititokra való tekintettel a tanúsítványt és a behozott árukat a tagállam által erre a célra kijelölt más hatóságokhoz is be lehet nyújtani. Ilyen esetekben a tanúsítványt kiállító illetékes hatóságnak az ilyen behozatalokról minden év január 31-ig és július 31-ig összesítést kell küldenie a tagállama vámhatóságainak. A jelentésnek a benyújtás hónapját közvetlenül megelőző 6 hónapra kell vonatkoznia. Tartalmaznia kell a tanúsítványok számát, kiállításuk időpontját, a behozatal időpontját és a tanúsítványokkal behozott termékek összértékét, valamint bruttó tömegét."

17 A 8. cikkének megfelelően a 150/2003 rendeletet 2003. január 1-jétől kell alkalmazni.

A pert megelőző eljárás

18 Az 1990/2039 sz. jogsértési eljárás keretében 2001. december 21-én küldött felszólító levelében a Bizottság értesítette a Portugál Köztársaságot, hogy az megszegte kötelezettségeit, amikor az EK 296. cikk alapján mentesítette a katonai felhasználásra szánt eszközök behozatalát az uniós szabályozás által előírt vámok alól.

19 2001. december 20-i levelében a Bizottság azt kérte a Portugál Köztársaságtól, hogy számítsa ki azon vámok összegét, amelyet e tagállamnak a szóban forgó behozatalok

után meg kell fizetnie, és e vámokat 2002. március 31-e előtt bocsássa rendelkezésére, amely naptól kezdődően felszámításra kerülnek az 1150/2000 rendeletben előírt késedelmi kamatok.

20 Amint 2002. július 2-án tudomást szerzett a Portugál Köztársaság válaszáról – amelyben ez utóbbi azt állította, hogy a szóban forgó behozatalok azon tény okán vámmentesek, hogy kizárólag katonai célokat szolgálnak, és e vámmentességre e tagállam alapvető biztonsági érdekeinek védelmében volt szükség, az EK 296. cikknek megfelelően – a Bizottság 2003. március 24-i levelében újból felszólította a Portugál Köztársaságot, hogy bocsássa rendelkezésére azon vámok teljes összegét, amelyeket e tagállamnak a katonai felszerelések 1998 és 2002 között végrehajtott behozatala jogcímén meg kell fizetnie, továbbá bocsássa rendelkezésére a késedelmi kamatok számításához szükséges adatokat.

21 A Bizottság 2003. október 17-i felszólító levelében újból felszólította a Portugál Köztársaságot, hogy haladéktalanul számítsa ki a meg nem fizetett saját forrásokat, e források összegét bocsássa rendelkezésére, és fizesse meg az 1150/2000 rendelet 11. cikke alapján járó késedelmi kamatot.

22 Mivel nem találta kielégítőnek a Portugál Köztársaság 2004. január 9-én adott válaszában hivatkozott érveléseket, a Bizottság 2004. október 18-án indokolással ellátott véleményt intézett e tagállamhoz, amelyben felszólította, hogy a kézhezvételtől számított két hónapon belül hozza meg a véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

23 2004. október 6-án a Portugál Köztársaság kiegészítő válaszlevelet küldött a Bizottságnak a 2003. október 17-i felszólító levélre.

24 Mivel a Portugál Köztársaság végül nem válaszolt a szóban forgó indokolással ellátott véleményre, és mivel nem fizette meg a saját forrásokat és a követelt késedelmi kamatokat sem, a Bizottság benyújtotta a jelen keresetet.

25 2006. május 24-i végzésében a Bíróság elnöke engedélyezte a Dán Királyság, a Görög Köztársaság, az Olasz Köztársaság és a Finn Köztársaság beavatkozását a Portugál Köztársaság kérelmeinek támogatása végett.

A keresetről

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

26 A Portugál Köztársaság azt állítja, hogy a jelen keresetet elfogadhatatlannak kell minősíteni. E tagállam szerint ugyanis a keresetlevél megfogalmazásából egyértelműen kiderül, hogy a Bizottság azt követeli, hogy olyan saját forrásoknak megfelelő összegeket fizessenek meg számára, amelyekről tudja, hogy ezeket nem határozták meg, nem könyvelték, nem közölték, és nyilvánvalóan be sem szedték.

27 Ily módon, amikor a Bizottság annak megállapítását kéri, hogy a Portugál Köztársaság nem tett eleget bizonyos, az uniós jogból eredő kötelezettségeinek, ezen intézmény valójában azt kéri a Bíróságtól, hogy kötelezze e tagállamot azon kár megtérítésére, amelyet feltételezetten azon tény okán szenvedett el, hogy a Portugál Köztársaság – jogszerűtlenül – nem hajtotta be a Bizottság keresetlevelében hivatkozott vámköveteléseket.

28 A jogvita tárgya és a kereseti kérelem közötti ezen eltérés a Portugál Köztársaság szerint ellentétes az eljárási szabályzat 38. cikkének 1. §-ával, amely előírja, hogy a jogvita tárgyának meg kell felelnie a kereseti kérelmeknek.

29 A Bizottság azt állítja, hogy a Portugál Köztársaság által hivatkozott elfogadhatatlansági kifogás teljességgel megalapozatlan.

30 A Bizottság szerint, először is, azok az összegek, amelyekkel a Portugál Köztársaság tartozik az Unió költségvetésének, azon összegek, amelyeket e tagállamnak be kellett volna szednie, és a Közösség rendelkezésére kellett volna bocsátania az uniós jogból eredő kötelezettségeinek teljesítéseképpen. A hivatkozott kötelezettségek megszegése értékelésének kérdése az EK-Szerződés értelmezésének és alkalmazásának kérdése, amely az EK 220. cikk értelmében a Bíróság hatáskörébe tartozik, aminek tekintetében az EK 226. cikk a Bizottság által indítandó sajátos keresetet és eljárást ír elő. A Bíróság hatásköre tehát a Bizottság szerint vitathatatlan.

31 A Bizottság másodsorban azt állítja, hogy semmiféle eltérés nincs a jogvita tárgya és kereseti kérelmei között. A Bizottság által benyújtott kereset az EK 226. cikken

nyugszik, és tárgya a Portugál Köztársasággal szembeni, annak megállapítására irányuló jogvita, hogy e tagállam nem teljesítette az uniós jogból eredő kötelezettségeit.

32 A Bizottság harmadsorban azt állítja, hogy el kell utasítani a Portugál Köztársaság azon állítását, miszerint a keresetet elfogadhatatlannak kell minősíteni azon okból, hogy gyakorlatilag lehetetlen a meghozandó ítélet végrehajtásából eredő intézkedések elfogadása. Az mindenesetre bizonyos, hogy azok az anyagi vagy jogi nehézségek, amelyekkel a Portugál Köztársaságnak szembe kell néznie az ezen ítélet végrehajtására irányuló rendelkezések elfogadása során, semmiképp sem képezhetnek akadályt a Bizottság által a vele szemben benyújtott kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset elfogadhatósága tekintetében.

A Bíróság álláspontja

33 Meg kell állapítani, hogy a jelen keresettel a Bizottság célja az 1552/89 rendelet, illetve az 1150/2000 rendelet 2. és 9–11. cikke tekintetében fennálló kötelezettségszegés megállapíttatása.

34 Továbbá, amint az a Bizottság keresetleveléből kiderül, ez utóbbi csak az állítólagos kötelezettségszegés megállapítását kérte a Bíróságtól, azt nem, hogy az érintett tagállamot meghatározott intézkedések elfogadására kötelezze.

35 Semmiféle eltérés nincs tehát a jogvita tárgya és a Bizottság kereseti kérelmei között.

36 Következésképpen a Bizottság keresetét elfogadhatónak kell nyilvánítani.

Az ügy érdeméről

A felek érvei

37 A Bizottság azzal érvel, hogy a Portugál Köztársaság tévesen hivatkozik az EK 296. cikkre a szóban forgó behozataloknak megfelelő vámfizetés megtagadásának alátámasztására, mivel e vám beszedése nem fenyegeti e tagállam alapvető biztonsági érdekeit.

38 Az EK 296. cikk értelmezését illetően a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Portugál Köztársaság csak akkor mentesítheti a vám alól a kizárólag katonai felhasználásra szánt felszerelések behozatalát, ha fennállnak e cikk alkalmazásának feltételei, és a Tanács által az e vámok alóli mentességre vonatkozó, az EK 26. cikk alapján elfogadott rendelkezések keretein belül teheti ezt meg.

39 A 150/2003 rendelet másfelől a Bizottság szerint hasonló érvelést tartalmaz, mivel azok az áruk, amelyek tekintetében e rendelet vámmentességet ír elő, e mentességben csak akkor részesülhetnek, ha bizonyos feltételek teljesülnek.

40 A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a C-414/97. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 1999. szeptember 16-án hozott ítélet (EBHT 1999., I-5585. o.) a hozzáadottértékadó alóli mentesség vonatkozásában rámutat, hogy a Szerződéstől való eltéréseket, különösen az EK 296. cikkben előírtakat megszorítóan kell értelmezni. A Bizottság szerint az érintett tagállamnak kell bizonyítania, hogy az általa alkalmazni kívánt

mentesség nem haladja meg az e cikkben előírtakat, és olyan rendkívüli körülmények állnak fenn, amelyek igazolják a közös vámtarifa-szabályoktól való eltérés szükségességét. A Bíróság által a hozzáadottérték-adó vonatkozásában megállapított ezen elemek a Bizottság szerint a saját források esetében is alkalmazhatók.

41 A Bizottság továbbá elutasítja a Portugál Köztársaságnak a behozott katonai eszközök drágulására, illetve a fegyveres erőinek karbantartására és modernizációjára szánt pénzügyi források optimalizálására vonatkozó érvelését. A Bizottság szerint e tagállam semmiféle olyan számszerűsített bizonyítékot nem mutatott be, amely lehetővé tette volna a védelmi ereje csökkenésének veszélyére vonatkozó következtetés levonását.

42 A Bizottság a katonai titok védelmét illetően – amelyre a Portugál Köztársaság hivatkozott a harmadik államokból behozott katonai felszerelések vámmentességének igazolására – azt állítja, hogy a katonai titok védelme csak a behozott áruk ellenőrzésének módozatait érinti, de nem teszi vitathatóvá az uniós jogban előírt vámbeszedési kötelezettséget.

43 A Bizottság továbbá azt állítja, hogy a Portugál Köztársaság elfogadhat közigazgatásában olyan belső szervezési intézkedéseket, amelyek biztosítják a bizalmasság elvárt szintjét. E megközelítést egyébként a 150/2003 rendelet is alátámasztja, amely figyelembe veszi a tagállamok katonai titkának védelmét.

44 A Portugál Köztársaság által hivatkozott katonai titkot illetően a Bizottság kétségeit fejezi ki a hivatkozott kifogás valóságtartalma tekintetében. E tagállam katonai felszerelésbehozatalairól számtalan, a Közösségnek fizetendő vámok meghatározásához megkövetelt részletességet tartalmában jóval meghaladó információ található meg az Egyesült Nemzetek hagyományos fegyvereket tartalmazó jegyzékében – amely szervezet számára a Portugál Köztársaság éves összefoglalót küld a hagyományos

fegyverek általa végrehajtott főbb behozatalairól – és szerepel a fegyverek és egyéb katonai felszerelések kereskedelmére vonatkozó azon jelentésekben, amelyeket a főbb exportáló államok tesznek közzé, ezen információk tehát a nyilvánosság számára könnyen hozzáférhetőek.

45 A Bizottság cselekvésének a 150/2003 rendelet elfogadásához viszonyított koherenciáját illetően a Bizottság elutasítja a Portugál Köztársaság annak bizonyítására irányuló kifogásait, hogy cselekvése nem felel meg e rendelet tartalmának.

46 A Bizottság ugyanis emlékeztet arra, hogy fő feladata – az EK 211. cikknek megfelelően – az uniós jog megfelelő alkalmazásáról való gondoskodás, valamint arra, hogy a tagállamok és a Közösség érdekeinek figyelembevétele jogalkotói kezdeményezési jogának arra irányuló gyakorlása során, hogy jobb, ezen érdekeknek megfelelőbb szabályozás kerüljön elfogadásra, nem mentesíti a tagállamokat az új szabályozás – mint a jelen esetben a 150/2003 rendelet – előtt hatályos uniós jogból eredő kötelezettségeik alól, és a Bizottságot sem mentesíti az EK 211. cikk által ráruházott felelősség alól.

47 A bizalomvédelem és a jogbiztonság elveit illetően a Bizottság azt állítja, hogy ezen elveket már azzal tiszteletben tartotta, hogy csak az 1998. január 1-je és 2002. december 31-e közötti időszak tekintetében követelte a vámhátralékokat, miközben a jogsértés valójában sokkal hosszabb időszakot ölel fel.

48 A Portugál Köztársaság azt állítja, hogy az EK 296. cikk a szerződés minden egyéb rendelkezésétől való általános eltérésnek minősül, amelyet az EK 298. cikk első bekezdése értelmében az 1958. április 15-i 255/58. sz. tanácsi határozatban megállapított listán szereplő fegyverek felsorolása, valamint az a mechanizmus korlátoz, amely az EK 298. cikk második bekezdése értelmében lehetővé teszi, hogy a Bizottság vagy bármely tagállam közvetlenül a Bírósághoz fordulhasson, ha megítélése szerint egy másik tagállam visszaél az EK 296. cikkben megállapított eltéréssel.

49 A Portugál Köztársaság azt állítja, hogy e feltételeken kívül a tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az alapvető biztonsági érdekeik védelméhez szükséges intézkedések megválasztása tekintetében. A tagállamok arra vonatkozó ezen hatáskörét, hogy egyoldalúan a Szerződés rendelkezéseitől eltérő intézkedéseket fogadhassanak el, a tagállamok szuverenitásának tiszteletben tartásához, területi épségéhez és védelméhez kapcsolódó megfontolások igazolják. A Közösség intézményi egyensúlya megköveteli továbbá, hogy minden egyes tagállam felelős legyen azon intézkedések meghatározásáért, amelyeket szükségesnek ítél alapvető biztonsági érdekeinek védelméhez.

50 A Portugál Köztársaság szerint a Bíróságnak a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítéletében alkalmazott megközelítése a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelvben (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet 1. kötet 23. o.) előírt szabályok alkalmazhatóságának területére vonatkozik az EK 296. cikk tekintetében.

51 A Portugál Köztársaság az EK 296. cikknek adandó értelmezésre vonatkozó érvelését az Elsőfokú Bíróság T-26/01. sz., Fiocchi munizioni kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletére (EBHT 2003., II-3951. o.) alapítja, amelynek 58. pontja megállapítja, hogy az EK 296. cikk a benne szereplő tevékenységek tekintetében és a benne leírt feltételek mellett általános hatályú, és alkalmas arra, hogy a Szerződés valamennyi közös jogi rendelkezését érintse. Ezen ítéletből továbbá az következik, hogy az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja különösen széles mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamok számára e védelem szükségességének megítélésére vonatkozóan.

52 A Bizottság cselekvésének koherenciáját illetően a Portugál Köztársaság újból hangsúlyozta, hogy a Bizottság már 1998-ban benyújtotta a 150/2003 rendelet elfogadásához vezető javaslatát. Ily módon a jelen kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset tárgya nem koherens a Bizottság által az e rendelet elfogadásában játszott szereppel, amely rendelet a 255/58. sz. határozatban szereplőnél a vámmentes katonai felszerelések hosszabb felsorolását tartalmazza.

53 A Portugál Köztársaság továbbá azt állítja, hogy a Bizottság éveken keresztül nem reagált az e tagállam, valamint számos más tagállam által folytatott gyakorlatra, amelynek lényege, hogy mentesítik a vám alól a katonai felhasználásra szánt felszereléseket. Következésképpen, az a tény, hogy a Bizottság 1988-ban az egyes fegyverek és katonai felszerelések vámmentességére vonatkozó rendelettervezetet nyújtott be a Tanácshoz, valamint az a tény, hogy a Bizottság a javaslat benyújtása és a 150/2003 rendelet elfogadása közötti tizennégy év során semmilyen formában nem reagált, a tagállamokban azt a jogos bizalmat keltette, hogy a Bizottság hallgatólagosan elfogadja gyakorlatukat, és azt az uniós joggal összeegyeztethetőnek minősíti.

54 A 150/2003 rendelet (2) preambulumbekezdése értelmében „[a] Közösség egészének érdeke, hogy tagállamai képesek legyenek a legfejlettebb technológiájú és a haderejüknek leginkább megfelelő fegyvereket és katonai felszereléseket beszerezni. Tekintetbe véve ezen ipari ágazat világszerte tapasztalható gyors technológiai fejlődését, helyénvaló gyakorlat a tagországok nemzetvédelemért felelős hatóságainak részéről fegyvereket és hadianyagokat harmadik országbeli gyártóktól vagy egyéb beszállítóktól beszerezni. A tagországok biztonsági érdekeire tekintettel a Közösség érdekei összeegyeztethetőek azzal, hogy egyes fegyverek és felszerelések behozatala vámmentesen történjen." A Portugál Köztársaság azt állítja, hogy a Közösség ezen érdeke nem a 150/2003 rendelet közzétételével született, hanem ez már ott volt a 255/58. sz. határozatban megállapított felsorolás és a hivatkozott 1988. évi javaslat mögött is.

55 A tagállamok katonai titkának védelmét illetően a Portugál Köztársaság annak szükségességét hangsúlyozza, hogy a fegyveres erők felszerelésére vonatkozó információk kifejezetten a honvédelem számára vannak fenntartva, ami sérülne, ha vámot szabnának ki a katonai felhasználásra szánt felszerelésekre, mivel a vám alkalmazása lehetővé tenné a vámhatóság számára, hogy fizikailag ellenőrizzék az árukat. Nem elegendő tehát – amint azt a Bizottság állítja –, ha a katonai felszerelések ellenőrzését korlátozott számú „bizalmas tisztviselőre" bízzák.

56 A Portugál Köztársaság szerint azt a tényt, hogy a katonai felszerelések behozatalának vámellenőrzése sértheti a katonai titkot, a Bizottság már a 150/2003 rendelet hatályba lépése előtt elfogadta, amint azt e rendelet (5) preambulumbekezdése is tanúsítja, amely megállapítja, hogy „[a] tagországok hadititkainak védelme érdekében egyedi közigazgatási eljárások megállapítása szükséges a vámok felfüggesztéséhez fűződő előny megadásához. […]”.

57 A Bizottság által a különböző, a nyilvánosság számára könnyen hozzáférhető, a katonai felszereléseknek a Portugál Köztársaság általi behozatalára vonatkozó információk közzététele tekintetében hivatkozott érvelést illetően e tagállam azt állítja, hogy a „titkosnak” vagy „bizalmasnak” minősített információk soha nem kerülnek nyilvánosságra, és állításainak alátámasztására több ilyen dokumentumot is benyújtott.

A Bíróság álláspontja

58 Először is meg kell állapítani, hogy a Bíróság már több újabb keletű ítéletében (lásd a C-284/05. sz., Bizottság kontra Finnország [EBHT 2009., I-11705. o.], C-294/05. sz., Bizottság kontra Svédország [EBHT 2009., I-11777. o.], C-387/05. sz., Bizottság kontra Olaszország [EBHT 2009., I-11831. o.], C-409/05. sz., Bizottság kontra Görögország [EBHT 2009., I-11859. o.], C-461/05. sz., Bizottság kontra Dánia [EBHT 2009., I-11887. o.] és C-239/06. sz., Bizottság kontra Olaszország [EBHT 2009., I-11913. o.] ügyekben 2009. december 15-én hozott ítéleteket) határozott a jelen ügyben szereplőkkel azonos kérdésekről. Az ezen ítéletekben megállapított elveket kell tehát alkalmazni.

59 E megállapítás után arra kell emlékeztetni, hogy a Közösségi Vámkódex előírja a harmadik országokból származó olyan, katonai célokat szolgáló eszközök behozatala utáni vámok beszedését, mint amelyek a jelen ügy tárgyát képezik. A vitatott behozatalok időszakában, azaz 1998. január 1-je és 2002. december 31. között az uniós

vámjogszabályok egyetlen rendelkezése sem biztosít az ilyen típusú termékek behozatalára külön vámmentességet. Ebből következően ezen időszakban szintén nem áll fenn kifejezett mentesítés az esedékes vámnak, illetve az adott esetben azzal járó késedelmi kamatnak az illetékes hatóságok részére való megfizetése alól (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 47. pontját).

60 Egyébként a 150/2003 rendelet elfogadásából, amely 2003. január 1-jével előírja az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó behozatali vám felfüggesztését, azt a következtetést lehet levonni, hogy az uniós jogalkotó abból a feltételezésből indult ki, hogy ezen időpont előtt létezett a fent említett vám megfizetésére irányuló kötelezettség (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 48. pontját).

61 A Portugál Köztársaság egyetlen pillanatig sem tagadta a figyelembe vett időszakban megvalósult vitatott behozatalok fennállását. A Közösségnek a szóban forgó saját forrásokra való jogosultsága vitatására szorítkozik, azzal érvelve, hogy az EK 296. cikk értelmében a harmadik államokból behozott hadászati eszközök vámkötelezettsége súlyosan sértené az alapvető biztonsági érdekeit.

62 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, jóllehet a tagállamok feladata a saját belső és külső biztonságuk biztosítását szolgáló intézkedések meghozatala, ebből nem következik, hogy az ilyen intézkedések teljes mértékben kívül esnek az uniós jog hatályán (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 50. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ugyanis, amint azt a Bíróság korábban megállapította, a Szerződés a közbiztonságot esetlegesen érintő esetekben alkalmazható kifejezett eltéréseket csak az EK 30., az EK 39., az EK 46., az EK 58., az EK 64., az EK 296. és az EK 297. cikkben ír elő, amelyek kivételes és jól körülhatárolt esetekre vonatkoznak. Ebből nem vonható le az a következtetés, hogy létezne olyan, a Szerződésben benne rejlő általános fenntartás, amely minden közbiztonság érdekében elfogadott intézkedést kizár az uniós jog hatálya alól. Egy ilyen, a Szerződés rendelkezéseinek meghatározott feltételein kívüli fenntartás létezésének elismerése

az uniós jog kötelező jellegét és egységes alkalmazását veszélyeztetné (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 50. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

63 Ezenkívül az EK 296. cikkben és EK 297. cikkben előírt eltéréseket, ahogyan az az alapvető szabadságoktól való eltérésekre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatból következik, megszorítóan kell értelmezni (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 51. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

64 Ami különösen az EK 296. cikket illeti, meg kell állapítani, hogy jóllehet e cikk utal azokra az intézkedésekre, amelyeket a tagállamok szükségesnek ítélhetnek alapvető biztonsági érdekeik védelméhez, illetve olyan információkra, amelyek nyilvánosságra hozatalát ezen érdekekkel ellentétesnek tekintik, azt nem lehet olyan módon értelmezni, hogy a tagállamokra olyan hatáskört ruház, amely alapján azok pusztán ezen érdekekre hivatkozva eltérhetnek a Szerződés rendelkezéseitől (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 52. pontját).

65 Egyébként a hozzáadottérték-adó kapcsán a Bíróság a fent hivatkozott, Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítéletében megállapította a szóban forgó kötelezettségszegést, mivel a Spanyol Királyság nem bizonyította, hogy a fegyverek, lőszerek és kizárólag katonai célokat szolgáló eszközök behozatalának és beszerzésének a fent említett adó alóli, a spanyol jog által előírt mentességét az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja alapján e tagállam alapvető biztonsági érdekei védelmének szükségessége igazolja (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 53. pontját).

66 Következésképpen az EK 296. cikkben biztosított lehetőségre hivatkozó tagállam feladata annak bizonyítása, hogy alapvető biztonsági érdekeinek védelme miatt az e cikkben előírt eltérés alkalmazása szükséges (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 54. pontját).

67 E megfontolások alapján nem fogadható el, hogy valamely tagállam a katonai eszközök abból fakadó drágulására hivatkozzon, hogy a harmadik országból származó ilyen termékek behozatalára vámot vetnek ki, annak érdekében, hogy ezáltal – azon tagállamok rovására, amelyek a maguk részéről beszedik és megfizetik az ilyen behozatalok utáni vámot – mentesülhessen az uniós költségvetés tekintetében fennálló pénzügyi szolidaritást előíró kötelezettségei alól (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 55. pontját).

68 Azon érv tekintetében, amely szerint az uniós vámeljárások nem biztosítják a Portugál Köztársaság biztonságát, tekintettel az exportáló államokkal kötött megállapodásokban foglalt bizalmas kezelésre irányuló követelményekre, hangsúlyozni kell – amint azt a Bizottság helyesen megjegyzi –, hogy az uniós vámeljárás végrehajtása uniós és nemzeti vámügynökök közreműködését teszi szükségessé, akiket különleges adatok kezelésekor adott esetben a bizalmas kezelésre vonatkozó kötelezettség terhel, ami alkalmas a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelmére (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 56. pontját).

69 Egyébként azok a nyilatkozatok, amelyeket a tagállamoknak ki kell tölteniük, illetve a Bizottság részére meghatározott időközönként el kell juttatniuk, nem olyan mértékben részletesek, hogy ennek eredményeképpen a fent említett államoknak akár a biztonsági, akár a bizalmas kezelés iránti érdekei sérülnének.

70 E körülmények között, valamint a tagállamoknak az EK 10. cikk alapján fennálló azon kötelezettségével összhangban, miszerint elősegítik a Bizottságnak a Szerződés tiszteletben tartása biztosítására irányuló feladatának elvégzését, a tagállamok kötelesek ezen intézmény rendelkezésére bocsátani minden olyan dokumentumot, amely szükséges a Közösség saját forrásai átutalása szabályszerűségének vizsgálatához. Azonban az ilyen kötelezettség nem zárja ki, hogy a tagállamok eseti alapon és rendkívüli helyzetekben az EK 296. cikk alapján az információközlést a dokumentum egyes elemeire korlátozzák, vagy teljes egészében megtagadják (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 58. pontját).

71 A fenti megfontolások alapján a Portugál Köztársaság nem bizonyította, hogy az EK 296. cikk alkalmazási feltételei fennállnak.

72 Végül a Portugál Köztársaság azon érvét illetően, amellyel azt kívánja bizonyítani, hogy a Bizottság elhúzódó tétlensége, valamint a 150/2003 rendelet elfogadása alapján e tagállam jogosan vélhette úgy, hogy a Bizottság nem indítja meg a jelen keresetet, mivel az utóbbi hallgatólagosan elfogadta az e területen alkalmazott eltérés fennállását, meg kell jegyezni, hogy a Bizottság az eljárás egyik szakaszában sem adta fel elvi álláspontját.

73 Ugyanis a 150/2003 rendeletre vonatkozó tárgyalások során a Bizottság az általa megfogalmazott nyilatkozatban kifejezte arra irányuló határozott szándékát, hogy nem mond le azon vámok beszedéséről, amelyeket a rendelet hatálybalépését megelőző időszak tekintetében kellett volna megfizetni, és fenntartotta magának a jogot arra, hogy elfogadja az e tekintetben szükséges intézkedéseket.

74 A fentiekből következik, hogy a Portugál Köztársaság – mivel megtagadta az 1998. január 1-je és 2002. december 31-e közötti időszakban, mindkét időpontot beleértve, hogy megállapítsa és a Bizottság rendelkezésére bocsássa a kizárólag katonai felhasználásra szánt felszerelések és eszközök behozatalából keletkezett saját forrásokat, és mivel megtagadta a vonatkozó késedelmi kamatok megfizetését – az 1998. január 1-je és 2000. május 30-a közötti időszak tekintetében nem teljesítette az 1552/89 rendelet 2. és 9–11. cikkéből, valamint a 2000. május 31-e és 2002. december 31-e közötti időszak tekintetében az 1150/2000 rendelet ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

75 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Portugál Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

76 E cikk 4. §-ának első bekezdésével összhangban az eljárásba beavatkozó Dán Királyság, Görög Köztársaság, Olasz Köztársaság és Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Portugál Köztársaság – mivel megtagadta az 1998. január 1-je és 2002. december 31-e közötti időszakban, mindkét időpontot beleértve, hogy megállapítsa és a Bizottság rendelkezésére bocsássa a kizárólag katonai felhasználásra szánt felszerelések és eszközök behozatalából keletkezett saját forrásokat, és mivel megtagadta a vonatkozó késedelmi kamatok megfizetését – az 1998. január 1-je és 2000. május 30-a közötti időszak tekintetében nem teljesítette az 1996. július 8-i 1355/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel módosított, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet 2. és 9–11. cikkéből, valamint a 2000. május 31-e és 2002. december 31-e közötti időszak tekintetében a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság a Portugál Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

3) A Dán Királyság, a Görög Köztársaság, az Olasz Köztársaság és a Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.

Aláírások